Datu kuratoru atbalsts VPP projektu īstenotājiem



Ēriks Aļaškevičs

Augstākās izglītības un zinātnes IT koplietošanas pakalpojumu centrs (VPC)

28.10.2026

Izglītības un zinātnes ministrija

Finansē Eiropas Savienība NextGenerationEU

2027 Nacionālais attīstības plāns

Deleģēšanas līgums "Par pētniecības datu pārvaldības pakalpojumu nodrošināšanu un tehniskās infrastruktūras DataverseLV uzturēšanu 2026.–2028"

Datu kuratoru atbalsts

Datu kuratori sniedz konsultācijas pētniekiem:

- **DPP konsultācijas, atbalsts** (LZP, HORIZION u.c., Argos instrukcija)
- **Citi datu jautājumi** (licences, ētikas prasības, sensitīvie dati, IT rīki u.c.)
- **Datu kopu sagatavošana, aprakstīšana, ievietošana repozitorijos**

LATVIJAS UNIVERSITĀTE — datu.kuratori@lu.lv

RĪGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE — datukuratori@rtu.lv

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte — datukuratori@lbtu.lv

RSU — datukuratori@rsu.lv

VPC — datukuratori@vpc.lv

Prasība DPP izstrādei VPP "Sabiedrības veselība 2026" projektu pieteikumos

- Līguma **2.6.3. punktā** noteikts, ka projekta īstenotāji ne vēlāk kā **3 mēnešu laikā** no projekta īstenošanas uzsākšanas:
  - izveido **pētniecības datu pārvaldības plānu (DPP)**
  - DPP sagatavots saskaņā ar **FAIR principiem** – dati ir atrodami, pieejami, sadarbspējīgi un atkārtoti lietojami
  - **aizpilda NZDIS** informācijas sistēmā laukus:
    - kādā informācijas platformā ir izveidots un tiek uzturēts DPP,
    - DPP pieejas saiti,
    - plānoto piekļuvi pētniecības datiem.
  - DPP **var aktualizēt un pielāgot** projekta īstenošanas laikā, kā arī 1 mēnesi pēc projekta īstenošanas noslēguma.

Kas ir datu pārvaldības plāns (DPP)?

Dokuments, kurā aprakstīts, kā tiks pārvaldīti pētījuma dati projekta laikā un pēc tā beigām.

- DPP apraksta, kā datus iegūst, glabā, aizsargā un ar kādiem nosacījumiem tos kopīgo.
- Plānā nosaka atbildīgos, nepieciešamos resursus un termiņus. To precizē, mainoties datiem vai projekta risinājumiem.

DPP ir praktisks darba dokuments visai projekta komandai.

Ko ietver DPP?

1. Vispārīgais projekta apraksts

Informācija par projekta kopumā:

- Projekta nosaukums, mērķis, termiņi
- Finansētājs un projekta identifikators
- Iesaistītās institūcijas un atbildīgie

Aizpilda vienu reizi par projektu

2. Datu kopu apraksti

Informācija par datu kopām:

- Datu avoti, veidi, formāti un apjoms
- Datu organizēšana, kvalitāte, metadati
- Glabāšana, drošība un rezerves kopijas
- Ētika, personas dati un licences
- Kopīgošana, ilgtermiņa saglabāšana



Katrai datu kopai savs apraksts

Viens projekts var ietvert vairākus datu kopu aprakstus
Piemēram: interviju ieraksti, aptauju dati, digitalizēti arhīvu materiāli

FAIR – lai datus var atkārtoti izmantot

F **Findable**
Dati un to metadati ir viegli **atrodami** citiem pētniekiem un sistēmām

A **Accesible**
Dati ir **pieejami**, un piekļuves nosacījumi ir skaidri norādīti

I **Interoperable**
Dati ir **savietojami** ar citām sistēmām un datu kopām

R **Reusable**
Dati ir sagatavoti tā, lai tos varētu **atkārtoti izmantot** nākotnē

FAIR vadmotīvs:

tik atvērti,
cik iespējams;
tik slēgti,
cik nepieciešams

Rīki DPP izveidei

Argos

argos.openaire.eu

- Pieejama **LCS FARP** veidne
- Apmācība Latviešu valoda

DMPonline

dmponline.dcc.ac.uk

Data Stewardship Wizard

ds-wizard.org

Izvēloties DPP rīku?

- Bezmaksas lietošanas iespējas
- Finansētājam atbilstošas veidnes
- Kopīga rediģēšana, komentāri un versijas
- DPP publicēšana un DOI piešķiršana
- Publiski DPP piemēri iedvesmai

Datu kuratoru atblasts:

DPP konsultācijas, atbalsts (LZP, HORIZION u.c., Argos instrukcija)

Ja plānojat izmantot citu platformu, **vēlāms konsultēties ar datu kuratoru.**

Datu kopas kā projekta rezultāts

(tā pat kā publikācijas) LZP atzīst zinātniskās datubāzes un datu kopas par projekta nodevumiem

Nepieciešams norādīt

- **Gads/Datums**

Kad datu kopa būs pieejama

- **Žurnāls/Krājums**

Arhīva, vietnes, repozitorija nosaukums

- **Apraksts/Piezīmes**

Norāda metadatus, piekļuves ierobežojumi

Datu kuratoru atblasts:

Datu kopu sagatavošana, aprakstīšana, ievietošana repozitorijos

DataverseLV pētniecības datu repozitorijs

Bez maksas visiem pētniekiem Latvijā,
IZM un LZP atzīts un atbalstīts

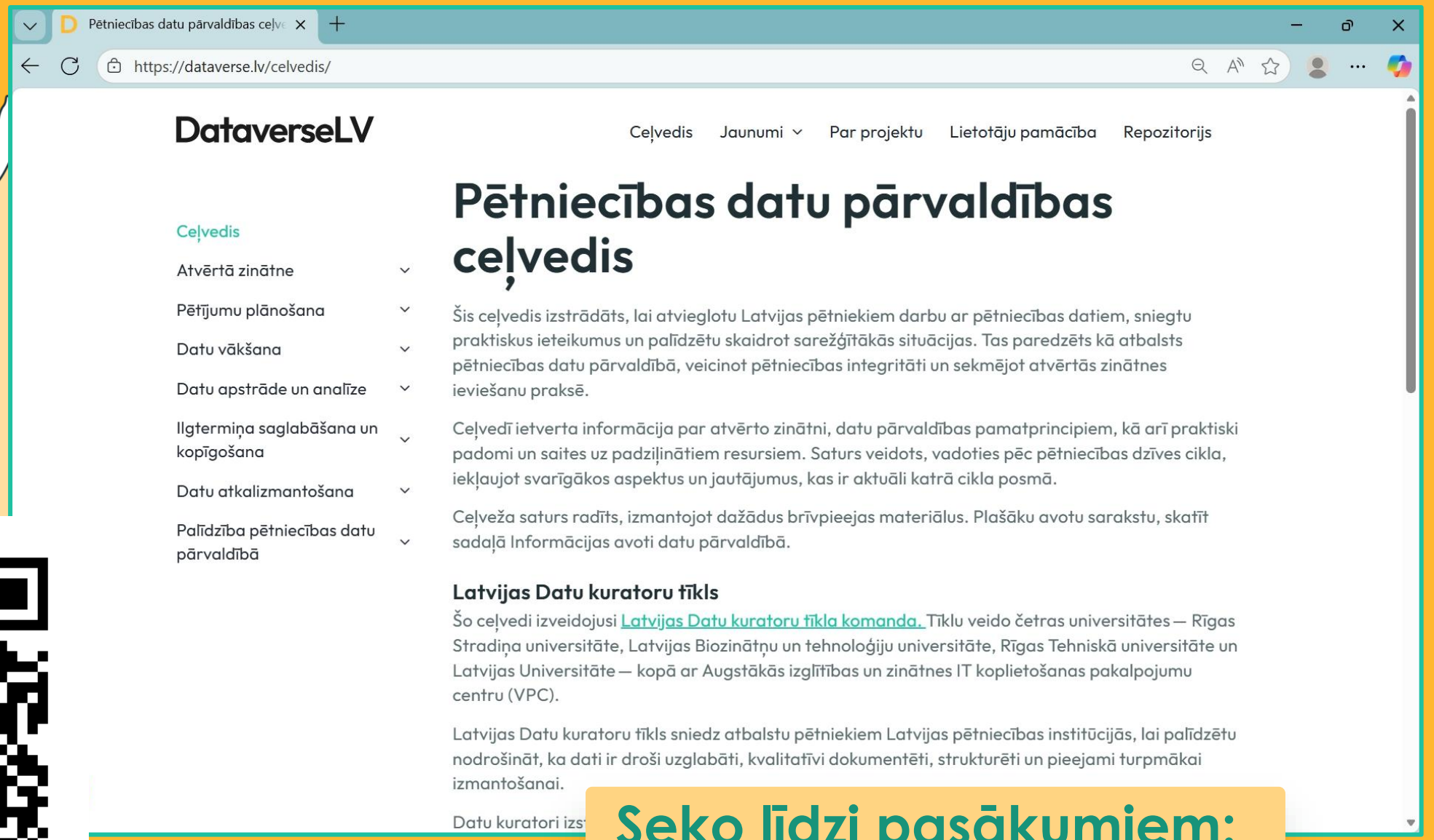
Oficiāla *DataCite* partnera statuss – iespēja datu kopām piešķirt DOI

Reģistrēts *re3data,* integrēts *OpenAIRE Explore*, Google Dataset meklētājos un EOSC infrastruktūrā

Nodrošināts datu kuratoru atbalsts un pārbaudīta datu kopu kvalitāte

dataverse.lv





Seko līdzi pasākumiem: dataverse.lv/events/

dataverse.lv/celvedis

Paldies par uzmanību!



Izglītības un zinātnes ministrija
Finansē Eiropas Savienība NextGenerationEU
2027 Nacionālais attīstības plāns
VPC AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES IT KOPLIETOŠANAS PAKALPOJUMU CENTRS

Deleģēšanas līgums "Par pētniecības datu pārvaldības pakalpojumu nodrošināšanu un tehniskās infrastruktūras DataverseLV uzturēšanu 2026.–2028"